

استرداد کرده اند در خصوص ملیت آنها بودند آنکه اصلا آنها استرداد کرده باشند.

صنیع الدوله - مطابق قانون اساسی هر مطلبی که بمقام مشورت رسیده باشد و هر لایحه که وزراء پیشنهاد کرده باشند میتوانند استرداد نمایند عجزاً پیشنهاد خودشانرا استرداد کرده اند و پیش آنها است باید ثانیاً پیشنهاد نمایند دیگر آنکه اولاً استرداد وزراء برای ملیت بشود ثانیاً در باب نظمی که استرداد کرده اند نه در کلیه آنها.

حاجی عز الممالک - بمقیده بنده خوب است در این باب رأی بگیرییم فرضاً در باب مستخدمین نظمی اگر مجلس صلاح بداند باشد تا وزراء پیشنهاد کنند
حاجی فاتح الملک - بنده عرض میکنم هیئت وزراء پیشنهادی کرده اند کمیسیون هم تصویب کرده اند فقط برای دو نفر ملیت مستخدمین نظمی وزراء پیشنهاد خودشانرا مسترد کردند نگفتند که بر عده آنها بیفزایند پس خوب است که عده را امروز معین کنید بعد وزراء ملیت آن هارا هم پیشنهاد خواهند کرد.

رئیس - در هر صورت کلیه مسئله نظمی را امروز میگذاریم در خصوص سایر مسائل رأی میگیریم.
افتخار الواعظین - بنده عرض میکنم که در عدد رأی بگیریید زیرا که ملیت را وزراء معین خواهند کرد شاید بگویند مستخدمین داخله که پس پس گرفتند فقط در باب نظمی است آنهم در ملیت آنها مذاکره است با این ترتیب هم قرار شد که مسئله نظمی بماند تا اینکه وزراء حاضر شوند و ثانیاً پیشنهاد نمایند خوب است در سایر مسائل رأی بگیریید.

رئیس - حالا اگر مخالفی نیست رأی بگیرییم مستخدمین داخله را که پس نگرفته اند فقط در نظمی بوده است آنهم در ملیت آنها حالا اگر مخالفی نیست وعده کافی است رأی گرفته شود - کسانی که با این راپورت موافقت قیام نمایند.

صنیع الدوله - یعنی در باب چهار نفر (اغلب قیام نمودند و با اکثریت تصویب شد).

رئیس - چون وقت تنگ است گویا موقع که سایر مواد بپردازیم نداریم.

وکیل التجار - مسئله که آقای ارباب در باب دیر آمدن و کلا پیشنهاد کرده بودند بنده اینرا خیلی لازم میدانم برای نظم داخلی ومدتی است که رفته است بکمیسیون هنوز جزء دستور نیامده بنده استدعا میکنم که در آتیه آنها را در دستور منظور بفرمایند که خوانده شود.

رئیس - جلسه آتیه روز پنجشنبه ودستور آن بقیه دستور امروز است شور در بقیه قانون ثبت اسناد.
(مجلس تقریباً یکربع قبل از غروب آفتاب ختم شد.)

جلسه ۱۵۱

صورت مشروح روز پنجشنبه

دویم شهر سوال المکرّم ۱۳۲۸

مجلس دوساعت ونیم قبل از غروب آفتاب در نعت ریاست آقای ذکاء الملک تشکیل شد.

صورت مجلس روز پنجشنبه ۲۹ شهر رمضان را آقای معاضد الملک قرائت نمود.

رئیس - در باب صورت مجلس اگر ملاحظاتی هست بفرمائید.

ناصر الاسلام - در جزو اسامی غائبین بی اجازه چند روز است می بینم که اسم آقا سیدعلی علی آقا خوانده میشود میخواستم از آقای رئیس سوال کنم که آیا آقای آقا سیدعلی آقا قبول وکالت را کرده اند یا نکرده اند در صورتی که قبول وکالت ایشان معزز باشد باید در جزو غائبین بی اجازه نوشته شود و اگر قبولشان معین نشده است باید نوشته شود و اگر استعفا داده اند که معین شود تا اینکه عوض ایشانرا مجلس انتخاب نماید.

رئیس - از طرف هیئت رئیسه بایشان اخطار شده است ولی از طرف ایشان هنوز جوابی نرسیده است.

دکتر علی خان - چندین مرتبه است که در آخر مجلس در خصوص مستخدمین نظمی که وزراء مسترد داشتند تا اینکه رأی خودشانرا در ظرف ۴۸ ساعت بمجلس اظهار بدارند و تا بعد از چهار روز گذشته است و ابدأ اثری بظهور نرسیده بنده یادآوری کرده ام و حالا هم میخواستم عرض کنم که آیا مانعی برای اینکار پیدا شده است و اگر مانعی پیدا نشده بی جهت چرا اینمطلب بتأخیر افتاده است.

رئیس - البته بی جهت یک مطلبی را بموده تعویق نمیکند دارند.

حاج عز الممالک. دو جلسه است که در خصوص کسری اعضاء کمیسیون تفتیش مالیه مذاکره شده و قرار شد که در یکی از جلسات کسر اعضاء آن انتخاب شود خوب است امروز آن انتخاب بعمل بیاید با اینکه اگر مجلس صلاح بداند در جزء دستور جلسه آتیه بگذارد.

رئیس - اگر بخواهند انتخاب میشود ولی بمقیده بنده اگر بگذاریم برای جلسات بعد بهتر است برای اینکه در هفته آتیه تمام کمیسیون ها تجدید میشود این کمیسیون نیز تجدید خواهد شد (دیگر اظهاری نشده رئیس صورت مجلس را امضاء نمود).

ارباب کیخسرو - در ابتدای تشکیل کابینه جدید در اینجافرار شد که در هر جلسه یکی از وزراء یا معاونین آنها حاضر باشند برای بعضی مذاکرات قانونی و بعضی سئوالات که جواب بدهند مدتی است خیلی سئوالات لازم شده و بعضی امورات مملکت مختل مانده و هیچ وزراء برای جواب حاضر نمی شوند و مدتی هم گذشته است که وزیر داخله نداریم و قبل از اینکه استعفا بدهد معاون آن وزارتخانه را معرفی نکرده است و هیچ نمایانم امور واقع مملکت در تحت مسؤولیت نمیگردد از این جهت خواستم تقاضا کنم که مقرر شود یا وزراء یا معاونین آنها با آقای رئیس الوزراء حاضر شوند که بعضی سئوالاتی که شده است جواب بدهند و بعضی امورات مملکت مختل مانده اصلاح شود.

رئیس - یادآوری میکنم به هیئت وزراء که حاضر شوند.

(راپورت کمیسیون عرایض و مرخصی را آقای مرتضی قلیخان قرائت نمود که در این هفته چهار جلسه منعقد و مشغول انجام وظایف بود آقای نیر السلطان واسطه بودن در کمیسیون قوانین مالیه در چهار جلسه غائب بود و نیز از مجلس استعفا کرده بود که بوزارت خانه ها اخطار که جواب عرایض را که محتاج بتحقیق خارج از مرکز نیست و بیش از ده روز و سایر عرایض را بیش از چهل روز بموده تعویق نیندازند و نیز آقای نویری تلکرافا تقاضای یکماهه تجدید اجازه مرخصی خود را از مجلس نموده بود کمیسیون بواسطه این که حضور ایشان را در پارلمان اهمیت میداد تصویب نکرده بود.)

کاشف - بنده گمان میکنم که در اول هم مجلس در باب مرخصی آقای نویری رأی نداد که حالا تجدید نماید و بملاوه ایراد دارم با آقایان اعضاء کمیسیون عرایض که بنده مدتی است اجازه مرخصی خواسته ام و نیز راپورت آن بمجلس داده نشده بنده میخواهم مثل سایرین بی اجازه غیبت کرده یا مثلا که بعد رأی گرفته شود از این جهت از آقایان استدعا میکنم که زودتر درین باب دقت نظر نموده راپورت بدهند که رد یا قبول آن معلوم شود.

رئیس - جناب عالی که مکرر این را میفرمائید خوبست خودتان خصراً این را با آقایان اعضاء کمیسیون عرایض مذاکره فرمائید که زودتر راپورت آن را بمجلس بدهند.

کاشف - مکرر گفته ام و ابدأ تمیری نکرده است.

بهجت - اینکه آقای کاشف در خصوص مرخصی خودشان اصرار دارند و مکرر اظهار میکنند حقیقه کمیسیون عرایض در این باب نمیدانند که تکلیف او چیست بعضی از نمایندگان تقاضای اجازه مرخصی مینمایند کمیسیون اگر تصویب نکند اسباب فکر و کدورت و دلالتنگی آن آقایان خواهد شد و اگر تصویب نمایند مخالف وظیفه نمایند کی ماست برای اینکه ملت ما را خواسته است از برای اینکه کار کنیم نه اینکه مرخصی بگیرییم و برویم باطراف و در باره آقا میرزا اسدالله خان با آن مواعظی که داشت کمیسیون که تصویب نمود مورد ایراد است تعجب کردید بنا بر این کمیسیون در باره آقایان هیچ رأی ندارد.

افتخار الواعظین - بنده عرض دیگری داشتم بر لفظ مرخصی نیست اگر اجازه میدهید عرض کنم می خواستم عرض کنم بعضی سئوالات از وزراء شده است که خیلی مهم است و ابدأ می بینم که برای جواب.....

رئیس - این مطلب از موضوع خارج است اخطار میکنم به هیئت وزراء که برای جواب حاضر شوند.

ارباب کیخسرو - اولاً در جواب آقای بهجت که فرمودند بعضی ها از کمیسیون فکر میکنند و کمیسیون تکلیف خود را نمیدانند که چه باید بکنند عرض میکنم اگر دلایل صحیحه دارند که

تصویب نماید والا رد کند هیچکس حق ندارد که بکمسیون اعتراض کند و اگر اعتراض بکنند هیئت مجلس کرده اند و در این باب که آقای نوری تقاضای تجدید مرخصی کرده اند ما هیچ نمایانم که موجب این تقاضا و علت آن چیست اگر آقای رئیس میدانند خوب است اظهار فرمایند که سایرین مسبوق شوند و بتوانند رای بدهند.

رئیس - عرض میکنم بنده هیچ اطلاعی ندارم از اولم که ایشان میخواستند بروند آمدند در هیئت رئیس و اظهار کردند که از ولایات برای کار فوری مرا خواسته اند و باندازه فوری است که نمی توانم مسامحه کنم حتی این اندازه هم مجال ندارم که بصر کنم از مجلس مرخصی داده شود این بود که بموجب نظامنامه اذن دادم و حالا باز مجدداً اجازه خواسته اند و اظهار کرده اند که بعضی از کارهای مهمه در اینجا دارم که مجبورم یکماه دیگر در اینجا باشم و از مجلس اجازه خواسته است حالا بسته به رای مجلس است که تصویب یا رد نماید.

حاج سید ابراهیم - بلی هم بطوری که آقای ارباب کیخسرو فرمودند گمان میکنم که کمسیون عریض هم در هر موردی همانطور عمل کرده است و در هر موردی که تقاضای مرخصی کرده اند نظریات خودش را کرده است و در صورت عدم لزوم رد کرده است مثلاً در باب آقای نوری کمسیون هم از دقت نظر چون دلیل ایشان را موجه ندید رد نمود.

ارباب کیخسرو - میخوام عرض کنم وقتی که کسی اجازه میخواد خوبست عریضه اذرا هم با راپورت بخوانند که نمیشد گمان هم از آن دلائل مسبوق شوند حالام خوبست تکلیف آقای نوری خوانده شود که رای مجلس در آن خصوص معلوم شود.

حاج سید ابراهیم - علاوه بر عریض سابق خودم عرض میکنم که يك علت را کمسیون این مسئله این بود که کلیه و کلا يك مدتی را اجازه بگیرند و میروند بعد که آن مدت تمام شد یکما دیگر اجازه می خواهند و الا اگر ملاحظه کنید عده اشخاصی که اجازه گرفته اند و الا مدت اجازه ایشان منقضی شده و باید حاضر شوند و حاضر نشده اند خیلی هستند از این جهت کمسیون نمی تواند تصویب کند و دیگر اینکه در تکلیفاتی که کرده اند همینقدر نوشته اند که بواسطه کارهای مهمی که دارم یکماه دیگر مرخصی میخوام و این اظهار کمسیون را متقاعد نکرد حالا اگر نمایندگان تصویب کنند ربطی بکمسیون ندارد کمسیون که اینها را تصویب نمیکند برای اینکه فتح بساط خواهد شد برای اینکه منبعده هر کس که مرخصی خواست بعد از تقاضا تقاضای تجدید خواهد کرد.

هشتمودی - آقای آقامیرزا اسمعیل نوری خودش آدم کاری است و از پنج سال با نظر طرف که ابتکار شروع شده همه وقت کار کرده است خصوصاً برای اینکه دربارلمان باشد و در اینجا در مصالح عامه صحبت کند حاضر است و یقیناً برای اینکه

بیکار باشد و در خارج نشینند اجازه نخواسته است و البته يك کار مهمی دارد مثل اینکه در اینمورد بنده اطلاع دارم که خیلی کارهای بزرگ دارد با اهمیت است و اگر آقایان يك جلسه خصوصی بکنند حاضر مرض کنتم حجتاً آنکارها است و باین واسطه اجازه خواسته است حالا رای مجلس در این خصوص متبع است و با اعتقاد بنده آنکارها بهتر است برای ملت از اینکه در مجلس حاضر شود.

حاج شیخ اسدالله - بنده هیچکار مهمی را گمان نمیکند که جهت مرخصی بتوانم فرابدهیم مگر خدای نکرده کسی ناخوش و مریض باشد که نتواند حاضر شود و ما از آن روز تا بحال هر چه کردیم یا بصحت یا بصلت رای دادیم و يك عده رفتند و فعلاً می بینم در اکثر مجالس عده برای اخذ رای کافی نمیشود بنا وجود این هر يك از نمایندگان اجازه می خواهند و ما هم تصویب میکنیم مثل اینکه پرروز در خصوص مرخصی آقای میرزا اسدالله خان خود بنده رای دادم و الا آن اذهان میکنم که خطا کرده ام و حالا میگویند کار مهم لازم بنده عرض میکنم تعیین وکیل برای این است که در مجلس حاضر شود و کار کند و هیچکاری برای وکیل مهمتر از وظیفه او که کار کردن در مجلس باشد نیست.

رئیس - این مسئله چندان قابل مذاکره نیست خوبست رای بگیریم که زودتر ختم شود.

لسان الحکما - بنده عرض میکنم آقای هشترودی فرمودند که این تقاضای آقای نوری برای انجام يك کار مهمی است که من اطلاع دارم و در جلسه خصوصی حاضر اظهار نمایم بنده عرض میکنم شاید آن کاری را که ایشان میگویند خیلی مهم باشد و آن دلائل را اگر بشنوم متقاعد شوم و الا بطور میشود رای داد مثلاً شخص بنده الا نمایانم چه بکنم و هیچ رای دارم.

رئیس - اینرا هم ممکن است بکنیم یعنی رای گرفتن را فعلاً تأخیر بیندازیم و در جلسه آتی رای بگیریم که آقایان هم از اظهارات آقای هشترودی در خارج مسبوق شوند.

حاج آقا - من ابتدا مطلب را قابل اینقدر مذاکره نمی دانستم و عرض میکنم چه وقت نشده است که يك عریضه در خصوص مرخصی نماینده مجلس نمایانند و عیناً این مذاکرات تکرار نشود و وقت را تلف مینمایند مثل این که الا آن قریب يك ساعت است وقت مجلس را صرف مکرات کرده ایم بنده عرض می کنم نماینده اگر در خارج از طرف مجلس ماموریتی داشته باشد البته وظیفه اوست که آن کار انجام بدهد و البته اگر در بین انجام آن کار مانعی پیدا شد یا این که اصلاً مانعی برای حضور او در جلسات پیدا شد آنوقت البته باید مجلس تصویب نماید و این که تصویب نمی شود بعقیده بنده که ایرادی بکمسیون عریض می شود گرفت نه مجلس هر يك از نمایندگان که میخواهد اجازه مرخصی بگیرد خوب است در خارج حاضر خود را نمایانندگان اظهار نماید آنوقت اگر هذرا هم معوق شد پذیرفته خواهد شد و حالا در این

(۲۹) و (۳۰) هر کدام جداگانه قرائت شد مطرح مذاکره گردید و در ضمن شور در هر يك از ماده (۲۶) و (۲۸) آقای مشیر الدوله اصلاحی پیشنهاد نموده بتقاضای آقای آقا شیخ ابراهیم مخیر کمسیون رجوع شد بکمسیون.

رئیس - عاجلاً دقایقه تنفس می کنیم (در اینتوقیع جلسه منقضی شده تنفس گردید بعد از تنفس مجدداً جلسه تشکیل گردید.)

(رایورت کمسیون قوانین مالبه را آقای آقا میرزا ابراهیم خان قرائت نمودند راجع با استخدام ۷ نفر مستخدمین وزارت مالبه و کمسیون هم تصویب نموده بود که ۷ نفر مطابق پیشنهاد وزارت جلب شود پیشنهادی از طرف آقای کاشف باین مضمون قرائت این بنده پیشنهاد می کنم که برای وزارت مالبه ۳ نفر خواسته شود يك نفر بجهت خزانه و ۲ نفر برای تعدیل مالیات.

ایضا پیشنهادی از طرف آقای حاجی سید ابراهیم مدرسی باین مضمون قرائت گردید: این بنده پیشنهاد می کنم که مستخدمین آمریکائی بجهت مالبه (۵) نفر خواسته شود يك نفر مفتش مالیات و يك نفر مالیات مستقیم برای تسجیل.

محمد هاشم میرزا - بنده همان مرضی بود که دیروز کردم و آقای ارباب کیخسرو هم اظهار فرمودند جوابی داده نشد در کمسیون رای داده نشد گو با فراموش کرده اند آنروز هم گفته شد رای داده نشده است.

فهم الملک - بلی همینقدر گفته شد که در کثرت این اشخاص باید رای داده شود و حقوق آنها را معین کرد.

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - بنده مثالی در این باب عرض می کنم که یکقدری مطلب واضعتر معین شود يك کسیکه عمارتی دارد که خراب و مفشوش است و محتاج با تعمیر است اول يك معماری می آورد که بسقت ملاحظه کند که خانه او چقدر مغارج دارد یا آنکه برای اصلاح آن عمارت چقدر عمله می خواهد چقدر بنا می خواهد یا بالاتر از او معمار عالیتری را میخواهد او را می بیند موقع اصلاحات رامعین میکند و بقدر لزوم او آدم معین می کند ادارات ما سرا یا مفشوش است نمی دانیم برای اصلاح آن اداره چند نفر جلب شود اصلاح حال حاضری ما چیست بعقیده بنده دو نفر ۳ نفر آدم خیلی بصیر عامل کامل عالم را بخواهیم بیابند اینها حال حاله مملکت را به بینند و به بینند وضع مملکت ما چطور است وضع اداره چیست آنوقت که دیدند و فهمیدند هر طور صلاح دیدند معین نمایند ممکن است خود آنها هر چند نفری را که صلاح بدانند از بانکها جلب کنند زیرا که ممکن است که در بانکها اداره دفتر داری خوب دانسته باشند یا بواسطه آنها را بکار واداشت بعقیده من در ابتداء دو نفر یا سه نفر کافی است.

رئیس - قبل از جلسه با ایشان اطلاع داده شد که تشریف بیاورند و خواهند تشریف آورد.

وزیر عدلیه - بنده زمانی که می آمدم ایشانرا ملاقات کردم گفتند بین اطلاع نداده اند و نمایم حالا حضرت تعالی این قسم میفرمایند شاید به این دلیل ایشان اطلاع رسیده است در هر صورت حالا که این مطلب شروع شده است و ایشان هم تشریف بیاورند و آن مسئله مطرح شود در ماده (۲۰) (۲۱) و (۲۲) و (۲۳) پیشنهاد وزیر رایورت کمسیون نیز شور اول بعمل آمد کمسیون از ماده (۲۴) تا ماده (۳۷) پیشنهاد وزیر را چون مواد قانونیه ندانسته و متعلق بنظامات داخلی اداره میدانست حذف نموده و در عوض تمام مواد مخدوفه یکماده در آخر الحاق نموده بود.

تصویب اگر از نمایندگان شروع بشود در مواد مخدوفه شده مواد (۲۴) و (۲۵) و (۲۶) و (۲۷) و (۲۸)

برای اصلاح امور مالبه سه اداره لازم است یکی خزانه و یکی مالیات مستقیم و یکی تسجیل برای هزینه از این ادارات اضافی لازم است که بتوانند از روی فاعده صحیحی این ادارات را مرتب و منظم نمایند.

افتخار الواعظین - این توضیحی که آقای معاون وزارت مالبه دادند گویا قانونی نباشد گفتگو در عده مستخدمین است که هفت نفر باشد یا پنج نفر باشد یا سه نفر باشد اولاً بنده عرض میکنم که وظیفه مجلس شورای ملی نیست که عدد این اشخاص را معین بنماید فقط وظیفه مجلس این است که حقوق و ملیت آنها رامعین نماید بنده گمان میکنم خوبست که وزیر مالبه يك مذاکره در باب حقوق اینها بکنند و رایورتی بمجلس بدهند که این هفت نفری که از امریکا می آیند در سال چقدر حقوق آنها است و وزیر مالبه تصویب کند که این ۷ نفر را ما لازم داریم آنوقت نمایندگان محترم بتوانند رای بدهند که پنج نفر یا سه نفر یا هفت نفر باشند بدون اینکه حقوق اینها معین شود و در سال ما بدانیم حقوق این اشخاص چیست آیا صلاح ماست یا خیر چگونه می توان رای داد.

وکیل التجار - این جا گفته می شود که این اشخاص را باید از ادارات تجارتی بیاوریم آیا اداره دیگر فقط يك کلمه عرض میکنم فرق است قیامین اداره تجارتی و یا اداره دولتی می شود خیلی اصلاحات کامل از ادارات تجارتی بشود و از ادارات دولتی نشود و بکلی رشته مختلف بلکه مخالف است این است که وقتی نباشد برای ادارات دولتی و مالبه کسانی را مستخدم کنیم باید کسانی باشند که از ادارات دولتی مسبوق باشند که خدمت کرده باشند و اینکه بعضی از آقایان نمایندگان می فرمایند که عده زیاد است ۳ نفر یا ۵ نفر یا ۵ نفر بنده نمی دانم مقصود چیست بنده عقیده ام این است که يك نفر آدم کامل بصیری بیاید و ملاحظه وضع ما و ادارات ما را بکند آنوقت ۳ نفر چهار نفر پنج نفر کمتر یا بیشتر هر چه قدر که لازم است معین کند ما همیشه می گوئیم زایون فلان جور رفتار کرد ما اول باید ملاحظه مقتضیات مملکت خودمان را نموده و اقدام نمایم با آوردن این اشخاص از يك دولت بی طرفی و از این جهت هم که مطمئن شدیم آنوقت عقیده بنده اینست هر قدر می توانیم اجزاء بیاوریم مشغول اقدامات شویم آنوقت گویا بهتر باشد گمان میکنم بعضی از آقایان هم رای بدهند و این مطلب را عرض می کنم هر چه زودتر اقدام در کار کنیم باز دیر است و این طور که ما گرفته ایم گویا خیلی دیر اقدام کرده ایم و وقت آن را نداریم که امتحان بکنیم و یا بگوئیم که چه باید کرد باز يك نفر یا دو نفر بیاوریم یکسال دوسال ببینیم آن وقت چه باید کرد و آیا هم دستور العمل بدهند که چند نفر بیاوریم و دیگر اینکه می فرمایند برای ضیق مالبه این اشتباه است برای اینکه تنسیق مالبه ما برای نداشتن آدمهای کافی و صحیح است باید اشخاص صحیح و عالم آورد و اقدامات صحیح کرد حالا باید بعضی چیزها تسجیل کنیم که یکقدری زحمت باشد برای ما و آنطوریکه عرض کردم چنانچه

این معطل نشویم.

مشیر الدوله - بنده هم عقیده ام این است که تعیین عده وظیفه مجلس نیست راجع است هیئت وزراء خوبست هیئت وزرا حاضر باشند و عقیده خودشان را در این با اظهار نمایند بواسطه این که در این باب خیلی دقت و ملاحظه لازم است و

بنده هم عقیده ام این است که تعیین عده وظیفه مجلس نیست راجع است هیئت وزراء خوبست هیئت وزرا حاضر باشند و عقیده خودشان را در این با اظهار نمایند بواسطه این که در این باب خیلی دقت و ملاحظه لازم است و

مايك اشخاصی می خواهيم كه فوراً داخل عملیات بشوند و این ۲۴ كرور را بما برسانند از برای اینمطلب ۲ نفر کافی است هزار نفر لازم نیست ما باید يكهزار نفر را بیاوریم از برای اینکه اینها بروند مالیات بگیرند و اگر يك نفر ایرانی باشد آن ۲۴ كرور را بآن يك نفر ایرانی نخواهند پرداخت پس این فرمایش را كه فرمودند از این اداره برخواسته نخواهد شد اگر مقصودشان این باشد كه اخذ مالیات در دست اشخاصی باشد كه تفریط نكند پس برای اینكار يك قدری میخواهد باید يك كده دیگری فراهم كرد و اشخاص را بیاوریم بفرستیم اطراف و آن خیلی وقت لازم دارد تا موفق بشویم .

مدرسی - این از تروتهای دولت و ملت كه خودش را مستحق میدانند و همچنین مالیات مستقیم است و واقعاً این مالیاتهایی كه در ایران وضع شده است بزور است - حالا ما نمی توانیم این را مختل كنیم يك مالیات مستقیم و يك مالیات غیر مستقیم معین كنیم مسلماً این غلط است این را بگذاریم برای وقت دیگر اگر مسلماً مختل است این اداره مرتب و نظم نیست پس تنظیم و ترتیب لازم است نه این است كه مختل است یعنی از هر محلی معلوم است كه چقدر اخذ می شود ترتیب مختل است برای اینکه لازم است كه ما مستخدم بیاوریم اما اینکه می فرمایند ما باید هزار نفر بیاوریم اشتباه نكنید كه هر اداره می رود بولایات شعب آنها هم می رود بولایات و البته هزار نفر هم لازم دارد هیچ اشكالی ندارد باید اجزاء بگیرد و آن کسی كه آنجا را اداره میكند مسلماً مواظب دارد كه يك نفر مستخدم خارجی و باقی داخلی باشد یا کسانی كه در خارجه تحصیل کرده اند آنها را هم ممكن است برای ادارات خودمان معین كنیم مخصوصاً از زردشتی ها می گند كه در خارجه تحصیل کرده اند بسیار بجا است دیگر اینکه باید فكر كرد كه در صورتی كه خزانه باشد و دونفر بیاوریم آیا برای مالیات مستقیم هم باید اعضاء آورد یا خير یا اینکه برای مالیات مستقیم اعضاء آوردیم آنوقت اداره خزانه برای چیست برای جمع مالیات وقتی كه گفتیم مالیات او را بگیریم پس این اهم است از اداره خزانه و باید برای او هم مستخدم خواست و مسلماً دونفر لازم است كه یکی مدیر باشد برای خزانه و يك نفر مفتش - همان طوری كه بنده پیشنهاد کرده ام رای بگیريد دیگر مذاكرات لازم ندارد .

رئیس - پس رای میگیریم اول در پیشنهاد آقای صنیع الدوله كه يك نفر اول بیاوریم كه ملاحظه نماید ادارات ما چند نفر اعضاء لازم دارد کسانی كه تصویب میكنند قیام نمایند (اكثريت نشد و رد شد)

رئیس - پیشنهاد آقای صنیع الدوله رای گرفته شد و رد شد .

رئیس - پیشنهادی آقای معز الملک کرده اند كه برای خزانه دونفر بیاوریم و آقای ادیب التجار هم مطابق پیشنهاد آقای معز الملک پیشنهادی کرده اند عبارت هر دو یکی است حالا رای گرفته میشود

معز الملک - مقصود از مطالبات اصلاحات غرض از کلیه مالیات بود كه این دونفر بیايند ببینند چه مالیاتی در این مملكت صلاح است و نواقص حالیه ما چیست و چه منابع ثروتی ممكن است كه در این مملكت بشود یا چند اداره مالیاتی ممكن است در این مملكت تأسیس شود معلوم نمایند اگر چنانچه برای يك شعبه وزارت مستخدم بخواهیم شاید سایر

شعبه ادارات دیگر مانند بماند و دچار اشكالات شویم باین جهت بنده این پیشنهاد را كردم حالا بسته برای مجلس است .

ادیب التجار - عرض می كنم در دونفر بودن او بنده هم همین دونفر را پیشنهاد کرده ام اما لفظ مطالعه را كه جناب عالی نوشته اید بنده را اقتناع نمی كند پیشنهاد بنده واضعتر و روشن تر است استدعا دارم پیشنهاد بنده رای گرفته شود .

معز الملک - بنده تقاضا می كنم كه در پیشنهاد آقای ادیب التجار رای گرفته شود بواسطه اینکه توضیحات آقای ادیب التجار بنده را متقاعد كرد

رئیس - کسانی كه پیشنهاد های ادیب التجار را تصویب می كنند قیام نمایند (رد شد) .

رئیس - این پیشنهادها رد شد حالا باید برای پورت كمیسیون رای گرفت کسانی كه موافقت به رای پورت كمیسیون مالیه در خصوص مالیات مستقیم قیام نمایند (تصویب شد) .

رئیس - با اكثريت تصویب شد حالا در باب تسجیل اگر آقایان و كلاه ملاحظاتی دارند بفرمایند

افتخار الواعظیه - از فراری كه اینجا مذاكره شد در باب تسجیل كویا وزیر مالیه در پیشنهاد خودشان معلوم کرده است كه یکی از عایدات دولت و منابع ثروتی مملكت از راه تسجیل خواهد بود كه بعضی تمیرها ایجاد خواهند كرد و بعضی اسناد را اینجا ثبت خواهند كرد و آن وجهی كه از غیر گرفته می شود یکی از راههای منابع مملكتی است و از فراری هم كه بعضی از آقایان نمایندگان توضیح دادند همچو معلوم میشود كه در دولت فرانسه یکی از عایدات و رشته عایدی دولت همین رشته عایدی تمیر است كه آن ثبت اسناد مردم است كه در مقابل آن تمیر می چسباندند و يك فایده مالیه خواهد داشت اگر این است شاید بنده و بعضی از آقایان نمایندگان رای بدهند كه این دونفر را بیاوریم ولی كویا در امریكا تأسیس این اداره برای انتفاع دولتی و گرفتن وجه نیست فقط برای تصحیح اسناد است كه می برسد در آنجا ثبت می كنند برای صحت اسناد و قبالات و مالیات است حتی اینکه فرمودند آن اداره جات مجانی است كه آن اسناد را ثبت می كنند حالا تمیر میزنند یا نمی زنند بنده نمی دانم ولی از صاحب آن اسناد چیزی گرفته نمی شود اینجا نظر وزیر مالیه این بود كه این اداره يك رشته از مالیات عایدات دولت باشد بنده عرض می كنم اگر چنانچه باین اداره می توان بر عایدات مملكت افزوده باید تأسیس شود كه این خودش یکی از رشته ها منابع ثروتی باشد و یکی از مینای مالیاتی ما دولت باشد شاید بنده و بعضی از آقایان رای بدهند كه این دو نفر خواسته شود و اگر چنانچه برای این است كه قبالات و اسناد را ثبت كنند و در مقابل برای دولت ابدأ فایده نداشته باشد گمان می كنم كه هیچكس از آقایان رای ندهند كه ما علاوه از عایدات خودمان برداریم بدهیم بدون اینکه فایده از ایشان برده باشیم بنده شخصاً رای نمی دهم كه این اشخاص را بیاورند و مثل امریكا مجاناً كار بكنند

یعنی فقط ثبت كردن قبالات باشد تأسیسش را بنده هم تصویب نمی كنم .

معاون وزیر مالیه - بنده نهایت تشكر را دارم از اینکه دو اداره مهم مالیه را كه ممكن نبود بدون مستخدم اروپائی تصحیح شود مجلس رای داد ولی در باب اداره تسجیل بنده تقاضای كنم كه این ماده بمجلس تقدیم شود چنانچه اجازه میفرمایند بهتر خواهد بود

رئیس - همان طور كه آقای معاون تقاضا كردند این مواد رجوع می شود بوزارت مالیه كه نظریات خودشان را نموده مسترد نمایند .

منتصر السلطان - بنده مختصر عرضی داشتم راجع بمقاله كه امروز در روزنامه نسبت بنمایندگان نوشته است و بنده در این مجلس رسمی از آقای ارباب كیخسرو كه اداره مباشرت با ایشان است سؤال می كنم كه تا كنون من كه یکی از نمایندگان هستم از وظایف مقرر در نظامنامه داخلی و قانون اساسی مخالفت نكرده ام و همه روزه تا امروز سر وقت در مجلس حاضر بوده ام جز يك روز كه ناخوش بودم و قبل از وقت بمجلس نوشتم كه مریض هستم و یکی دو روز هم كه با آذربایجان مخابرات خصوصی داشتم و حالا در این روزنامه امروزی بینم كه بدون استثناء نمایندگان را تماماً بچیات نسبت داده است چون بنده هم داخل این عموم هستم و نسبت بخود نهایت مطمئنم كه تا بجان در انجام وظایف خود مسامحه نكرده ام در خلاف نظامنامه داخلی و قانون اساسی رفتار نكرده ام از مسیر این روزنامه خواهم شنیدم كه این نسبت را بنده تكذیب نمایم و سایر نمایندگان وظیفه ایشان این است كه هر يك بر خیزند و این نسبت را تكذیب نمایند و اگر میل هم داشته باشید يك جمله این مقاله را برای استحضار خاطر حضرات و سایر نمایندگان بخوانم و اگر چنانچه بر خلاف اظهارات خودم تا بحال مخالف نظام نامه داخلی رفتار کرده ام و بدون جهت از سر وقت دیر آمده ام از آقای ارباب كیخسرو استدعا می كنم كه در اینجا اظهار بدارند كه بنده جز يك روز كه ناخوش بودم و یکی دو روز كه در تلگرافخانه بوده ام تكلیف خود عمل نكرده و سر وقت حاضر نشده ام سایر نمایندگان هم اگر خود را دارای این نسبت می دانند كه در حقیقت نسبت با ایشان درست نوشته است و حقتشان است والا مثل بنده برخیزند و تكذیب كنند [گفتند تصحیح است]

ارباب كیخسرو - بنده يك مطلب قانونی داشته كه باید عرض كنم كه در چهاردهم میزان است و فردا چون جمعه تعطیل است بمجلس منعقد نمی شود ولی روز شنبه كه مجلس منعقد خواهد شد باید هیئت رئیسه انتخاب شود خوب است با آقایان اطلاع داده شود كه حاضر شوند نه اینکه باز تشریف نیارند و باز روز شنبه عده برای اخذ رای کافی نشود

رئیس - این دستور مجلس است حالا الا عده برای مذاكره کافی نیست و ثانیاً روز شنبه يك دستور معینی دارد كه چنانچه گفته شد تغییر ناپذیر است و آن انتخاب هیئت رئیسه است

حاجی آقا - تمام نمایندگان این روزنامه را خوانده اند و بنده منتظر بودم كه آقای منتصر السلطان

از طرف تمام نمایندگان تکذیب کنند و این طور که ایشان اظهار فرمودند معلوم می شود که در دیگران خیانتی سراغ ندارند بنده می خواهم عرض کنم این وظیفه وزارت معارف است ما یک قانون انطباعاتی نوشته ایم و داده ایم یا که وزارتخانه که باید مطابق آن عمل نمایند و بدبختانه می بینم که مدتی است وزارت علوم مامورده است وزیر معارف نداریم و امروز بزرگترین وزارتخانه ما معلوم نیست و هیچیک از قوانینی که در این مجلس نوشته می شود مجری نمیشود در این صورت البته هر کس دلش هر چه می خواهد مینویسد و جلو گیری ندارد و بنده چند آمدن درجات این روزنامه را تکذیب می نمایم اگر چه میدانم که تکذیب فایده ندارد

آقا میرزا احمد - اینکه آقای حاج آقا فرمودند که وزارت معارف نداریم این مطلب راجع به وزارت داخله و نظمی است که باید اقدام نمایند که اینگونه مطالباتیکه ابدأ مأخذ ندارد درجیده شان انتشار می دهند بنده در همین خصوص چند روز قبل دیدم در یک مقاله نوشته بود و نسبت به بعضی از کلاء تبعیت داده بود بآنهاییکه نسبت تبعیت داده بود کجا مظلون است و این نسبت بسردار منصور بوده است و کاغذجاتی از امیر مکرّم گرفته شده است و نسبت آن کاغذ را بعضی از و کلا که در مجلس هستند داده است از رئیس که تشریف دارند باید پرسید اگر همچو کاغذی هست بیرون بیاورند والا تکذیب کنند که این چیزها را بوکلا نسبت ندهند.

محمد هاشم میرزا - آنچه از اوایل مجلس بنظر بنده می رسد اینست که آنچه مخالفین قانون راهی را که برای خودشان مستمسک قرار داده اند اینست که اسباب اتهام را در باب و کلاء فراهم بیاورند و مردم را با و کلاء بد نمایند و اگر حرکات خوبی هم از و کلا می شود در نظر آنها بد جلوه می دهد که بنظر مردم بد بنظر آیند و قوانینی هم که از مجلس میگذرد مردم آنطوریکه باید استقبال نمایند نمیکند و اینها هیچ جعتی ندارد مگر این که مخالفین در میان مردم افتاده اند و اذهان مردم را معشوش میکنند و بعضی نسبتها می گویند اگر چه حسابات اینگونه مطالب را نسبت به ملت نمی دهم و کسی را مخالف قوانین موضوعه نمی بینم ولی همین روزنامه در سه روز قبل از این در قسمتی از روزنامه اش نوشته است که قسمتی از و کلاء ما کنسرواتور هستند و نمیدانند کنسرواتور یعنی چه و بنده که مدتی است اینجا هستم و ابدأ بکنسرواتور عقیده ندارم و نمی دانم کنسرواتور چیست و بر کنسرواتور لعنت میکنم و بر انقلاب هم لعنت میکنم حالا هر کسی که کنسرواتور است بر خیزد بیاید اینجا بگوید گاهی کنسرواتور میگویند گاهی انقلاب میگویند گاهی اعتدالی می گویند از یک طرف دیر آمدنشان و از یک طرف می نویسند یک وکیل بشمیران رفته است تصدیق بنده چیست که هیچ جایی نرفته ام و تفریحی نکرده ام عقیده بنده این است که باید فهمید که اینها که میگویند راست است یا دروغ اگر راست است جلو گیری شود

و اگر دروغ این نسبت ها داده میشود آیا باید دانست که مسئول این گونه کارها راجع بچه اداره است چرا جلو گیری نمی شود و باید رسماً از طرف مجلس این مطلب را بر روزنامه ها اخطار نمود و تکذیب نمود که کنسرواتور کذب است و دیگر اینکه میگویند یک کاغذی آورده اند بو کلاء داده اند معلوم شود که آن کاغذ را بکه داده اند و آن کاغذ چه بوده است اگر هم نیست یک نفر بر خیزد بگوید و حرفی بزند و طوری مدلل بدار که بنده بدانم آن چیزهایی که خدای نکرده که درباره آقای حاج وکیل الرعایا گفته اند بی انصافی است تکذیب بشود و این بدترین دردی است برای و کلاء که درباره ایشان بنویسند همانطور که درباره حاج وکیل الرعایا نوشتند و همان طور که درباره آن کمیسیون شش نفری هم بنویسند آخر ملاحظه عاقبت اینکار را بکنند اگر ملاحظات این کارها نشود تا یک سال یا ششماه دیگر که ما میخواستیم وضع قانون نمایم بطور پیشرفت خواهد کرد چه اعتنا و وقتی برای این حرفها و کارهای ما خواهند گذاشت

رئیس - عده برای مذاکرات هم کافی نیست (مجلس دو ساعت و ربع کم از شب گذشته ختم گردید)

جلسه ۱۵۲

صورت مشروح روز شنبه ۴ شهر

شوال المکرم ۱۳۲۸

مجلس دو ساعت و نیم قبل از غروب آفتاب بریاست آقای ذکاء الملک تشکیل شد. آقای معاضد الملک صورت مجلس روز پنجشنبه را قرائت نمود.

رئیس - در باب صورت مجلس ملاحظاتی اگر هست بفرمائید.

حاج آقا - راجع بر روزنامه است. لال که در صورت مجلس نوشته بود چون بنده هم یک صحبتی کردم و همانطوریکه نوشته بود مندرجات آن روزنامه را تکذیب نمودم و حالا لازم میدانم بیان کنم آن عرضی را که کردم و الان در صورت مجلس نوشته شده است بنده نمی خواهم بگویم که بو کلا ایرادی گرفته نشود و کلا ناظر بر اعمال دولتند موکلین و کلا هم مطالبی را که میخواهند باید بوسیله جراید بو کلائی خودشان برسانند با اینکه واقف از حسن عمل کسی تمجید میکنند ولی نه آنطوری که در روزنامهها فعلاً می نویسند که لسان تنقید را بلسان تنقید سوئی بیان می نمایند در روزنامه استقلال بعضی از مطالب در آن درج بود که واقفاً تنقیدی که من دیدم حق دارند مثلاً نوشته بود چرا و کلا نمی نویسند بنده عرض می کنم این حرف صحیحی است ولی باید اینرا هم بدانند که قوانین باید از طرف وزراء پیشنهاد شود و بعضی از قوانین هم که پیشنهاد شده بکمیسیون رفته و هنوز از کمیسیون نیامده است مقصود این است که آن عرض را که دیروز کرده بودم اشتباه شده بود.

آقا میرزا احمد - بنده راجع به روز نامه استقلال راجع به تبعیت سردار منصور و مظلون

تبعید بودن بعضی از نمایندگان عریاضی کردم در صورت مجلس نوشته نشده است.

معاضد الملک - این جزئیات را در صورت مجلس نمی نویسند.

عز الملک - میخواستم عرض کنم بعضی از آقایان بعضی از موضوعها را عنوان می فرمایند و لابد از آن موضوع دیگری تولید میشود که دیگران مجبور میشوند در آن موضوع تولید شده بعضی اظهارات بنمایند این است که بنده عرض می کنم وقتی که از این مذاکرات نتیجه صحیحی میگیریم که وزیری در مقابل داشته باشیم و مذاکره نماییم والا از این مذاکرات جز تضییع وقت نتیجه ای نخواهیم گرفت.

محمد هاشم میرزا - مطالبی که در صورت مجلس نوشته بود چندان اهمیت نداشت ولی بنده بعضی عریاض کردم راجع بملت کنسرواتور که در روزنامه استقلال نوشته شده و نسبت هائی که بنمایند کان در این باب داده بود و مخصوصاً تکذیب نموده بودم و این لغت در صورت مجلس نوشته نشده است و گویا در این اظهار بنده مخالفی نبود که در صورت مجلس قید نشود (دیگر اظهاری نشد در صورت مجلس امضاء شد)

ناصر الاسلام - در باب سؤال و استیضاح مکرر در این مجلس صحبت شده که آقایان وزراء باید یا خودشان یا معاونینشان در اول مجلس حاضر شوند که اگر آقایان نمایندگان سئوالاتی دارند از وزراء بنمایند برای اینکه چه بسا میشود که سئوالاتی که باید از وزراء بشود آن وزیر یا آن معاونی که باید از وزراء بشود آن وزیر یا آن معاونی که طرف سؤال است اگر حاضر نباشد آن خلاف قانونی را مظلون است واقع شود واقع می شود وقت هم می گذرد یا اینکه آن معلومات را که وکیل تحصیل کرده می خواهد از وزیر سؤال کند آن وزیر از آن ترتیب غلطی که می خواهد واقع شود جاو گیری کند که آن رفتار غلط واقع شود بدبختانه می بینم که مدتی است بنده چند فقره سئوالاتی کرده ام که بتجاوز از یکماه است بتوسط هیئت رئیسه فرستاده ام اگر چه وزیر داخله وجود خارجی ندارد و مشکل می دانم که باین زودیهام وجود خارجی پیدا کند آقای رئیس الوزراء تشریف دارند و یکماه هم بیشتر نمی شود صبر کرد و بنده همچو می بینم که ما بکلی وظیفه و کالتمان را از دست داده ام و نمیدانم عاقبت کارمان بکجا خواهد کشید از همه نمایندگان استدها می کنم اگر این مسئله راست است که نمایندگان حق دارد از وزیر سؤال یا استیضاح بنمایند که بنشینند و وزراء را بخواهند در این باب مذاکره کرده قراری بدهند اگر این حق هم از وکیل ساقط است یک قلم باطل بر کلیه حقوق که در نظامنامه داخلی یا در قانون اساسی نوشته شده است کشیده شود که ما هم تکلیف خودمان را بدانیم و آسوده شویم.

ادیب التجار - در فرمایشی که آقای آقا میرزا احمد فرمودند راجع به اینکه سردار منصور تبعیت دولت روس را دارد همچو مفهوم شده که تبعیت ایشان را تصدیق کرده اند لاز است عرض کنم که